

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBĖS
EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ OPERACIJŲ CENTRO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“
PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS) (TAP NR. 20-724) (TAIS NR. 20-
6519)**

2020-05-08 Nr.NV-1261

Vilnius

Įvertinus Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo (toliau – CSĮ) 9 straipsnio 18 punktu ir 12 straipsnio 3 dalimi, Nutarimo projektu siūlomų patvirtinti Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro nuostatų (toliau – Nuostatų projektas) 1 punkte terminas *valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras* rašytinas mažąja raide. Be to, atsižvelgiant į kontekstą ir į panašius santykius reguliuojančius teisės aktus (pvz., Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų sudarymo ir darbo organizavimo tipinės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 1213), siūlytina šiame Nuostatų projekto punkte vietoj žodžio „*reglamentuoja*“ vartoti žodį „*nustato*“ (<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6297-reglamentuoti>).

2. Atkreiptinas dėmesys, kad poįstatyminis teisės aktas gali būti norminis arba individualus. Manytina, jog valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau – operacijų centras) savo veikloje vadovausis ne visais CSĮ įgyvendinančiais individualiais poįstatyminiais teisės aktais.

3. Vadovaujantis CSĮ 2 straipsnio 11 dalyje apibrėžta ekstremaliųjų situacijų operacijų centro paskirtimi, darytina išvada, kad su ekstremaliųjų situacijų prevencija susijusias veiklas operacijų centras privalėtų vykdyti ir savarankiškai (tai yra viena iš pagrindinių centro veiklų), o ne tik įgyvendindamas Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus valstybės lygio ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais. Siūlytina atitinkamai tikslinti Nuostatų projekto 3 punktą.

4. Nuostatų projekto 4 punktas iš esmės dubliuoja 3 punkto nuostatą. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad Nuostatų projekto 4.1 ir 4.2 papunkčiai netgi prieštarauja tarpusavyje: 4.1 papunktyje nurodoma, kad operacijų centro uždavinys būtų *užtikrinti* atitinkamų sprendimų *įgyvendinimą*, o 4.2 papunktyje jau kalbama, kas būtų daroma *įgyvendinant šiuos sprendimus*. Pažymėtina, kad operacijų centro uždaviniai neturėtų konkretinti vienas kito, ar atskleisti, kas būtų daroma centrui įgyvendinant kurį nors iš jam pavestų uždavinių – tai centro funkcijų paskirtis. Operacijų centro

veiklos tikslai turėtų atskleisti, pagrindinį (-ius) siekį (-ius), kuriam (-iems) toks centras kuriamas, o uždaviniai yra pagrindinės veiklų kategorijos, parodančios, kaip bus siekiama tų tikslų. Siūlytina tikslinti Nuostatų projektą, pašalinant minėtų punktų dubliavimąsi: arba bendresnio pobūdžio teiginiais apibūdinant operacijų centro veiklos tikslus, arba konkretinant šiam centrui numatomus pavesti uždavinius, kad jie neatkartotų veiklos tikslų. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Nuostatų projekto 3 punkte išskiriami trys operacijų centro tikslai, tai uždavinių turėtų būti ne mažiau, kaip trys.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad operacijų centras ne visuomet turėtų laukti konkrečių Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos ir valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nurodymų, nes kai kurios centro pareigos kyla tiesiogiai iš CSĮ, pvz., CSĮ 27 straipsnio 4 dalies 4 punkte įtvirtinta, jog gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai ir pradėjus telkti savivaldybių teritorijoje arba valstybėje turimus materialinius išteklius, valstybės operacijų centras koordinuoja visą teikiamą pagalbą; CSĮ 22 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gyventojų informavimą koordinuoja valstybės operacijų centras. Taigi šiais atvejais operacijų centrui nei Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos, nei valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo atskiri nurodymai ar pavedimai nereikalingi. Be to, CSĮ pakankamai aiškiai atskleista, kokiais atvejais operacijų centras turėtų įgyvendinti valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimus (manytina, kad tai centras turėtų daryti tik CSĮ 11 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju), o kokiais – tik organizuotų valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimą (CSĮ 28 straipsnio 6 dalis). Tai taip pat turėtų būti atspindėta Nuostatų projekte.

5. Nuostatų projekto 3 punkte vienu iš operacijų centro tikslų yra išskirta: *įgyvendinti* Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos sprendimus valstybės lygio ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais. Tuo tarpu Nuostatų projekto 5.1 papunktyje numatoma, kad operacijų centras visų Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos sprendimų (tame tarpe ir valstybės lygio ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais) įgyvendinimą tik organizuos. Siūlytina tikslinti Nuostatų projekto 5.1 papunktį šiuo aspektu.

6. Nuostatų projekto 5.2 papunktyje siūlytina arba pateikti nuorodą į konkrečius teisės aktus, arba teiginio „*teisės aktų nustatyta tvarka*“ atsisakyti kaip perteklinio. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir Nuostatų projekto 5.7, 5.10, 14.1 ir 15.3 papunkčiams.

Taip pat Nuostatų projekto 5.2 papunktis neatitinka CSĮ 11 straipsnio 4 dalies 4 punkto, 12 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 22 straipsnio 2 ir 4 dalių, aptariančių apie gresiančias ar susidariusias ekstremalias situacijas visuomenę perspėjančių ir informuojančių subjektų funkcijas bei operacijų centro vaidmenį šiame procese.

7. Nuostatų projekto 5.6 papunktyje numatoma, kad operacijų centras organizuotų ir koordinuotų gyventojų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų patelkimą privalomiems darbams, būtiniams valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, atlikti. Siūlytina papildomai įsivertinti, ar šis papunktis derėtų su Privalomų darbų atlikimo ekstremaliųjų situacijų atvejais ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 512, 7 punktu.

8. Nuostatų projekto 5.8 papunktis neatitinka CSĮ 10 straipsnio 1 dalies, pagal kurią koordinuoti civilinės saugos sistemos subjektų, išskyrus Vyriausybę, veiklą įgyvendinant jų kompetencijai priskirtus civilinės saugos sistemos uždavinius, pavesta Vidaus reikalų ministerijai.

9. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal CSĮ 12 straipsnio 3 dalį ir 36 straipsnio 1 dalį, informuoti kaimynines valstybes apie gresiančias ar susidariusias ekstremalias situacijas pavesta Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos. Siūlytina atitinkamai tikslinti Nuostatų projekto 5.10 papunktį.

10. Neaišku, kas turima omenyje Nuostatų projekto 6 punkte teigiant, kad „į Valstybės operacijų centrą *gali būti kviečiami* Lietuvos ūkio ir mokslo specialistai“. Ar turima omenyje, kad šie asmenys galėtų būti pasitelkiami atitinkamoms išvadoms, ekspertinei nuomonei ar pan. pateikti, ar tai – kad šie asmenys galėtų būti įtraukiami į operacijų centro sudėtį šio centro pilnateisiais nariais? Taip pat neaišku, ką apimtų kategorija *Lietuvos ūkio specialistai*. Siūlytina šiuos neaiškumus pašalinti.

Be to, Nuostatų projekto 6 punkte numatoma, kad minėti asmenys į operacijų centrą galėtų būti kviečiami ir *ekstremaliųjų situacijų padarinių šalinimo tvarkai nustatyti*. Atkreiptinas dėmesys, jog vadovaujantis CSĮ 9 straipsnio 12 punktu, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinų darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir *ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo organizavimo tvarką pavesta nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei*.

11. Manytina, jog Nuostatų projekto 8.2 papunktis prieštarautų CSĮ 2 straipsnio 16 daliai ir 28 straipsnio 2 daliai, pagal kurių nuostatas visos į ekstremaliosios situacijos židinį atvykusios civilinės saugos sistemos pajėgos, neatsižvelgiant į jų pavaldumą, iki operacijų vadovo paskyrimo būtų pavaldžios gelbėjimo darbų vadovui.

12. Atkreiptinas dėmesys, jog Nuostatų projekto 12.1 papunktyje numatoma Operacinio vertinimo ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos grupės funkcija dubliuotų pačiam operacijų centrui 5.1 papunktyje numatomą funkciją. Siūlytina šiuos papunkčius derinti tarpusavyje. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir Nuostatų projekto 12.5 ir 5.5, 12.3, 13.1 ir 5.4, 12.7 ir 5.6, 13.4 ir 5.10, 15.3 ir 5.2 papunkčiams.

Siūlytina įsivertinti, ar nebūtų racionaliau atskirai nevardinti operacijų centro grupių funkcijų (tokiu atveju nebūtų perrašomos tos pačios nuostatos po keletą kartų ir sutrumpėtų pats

teisės aktas), o tiesiog pažymėti, kad tokioms tai tokioms Nuostatų projekto 5 punkte numatomoms funkcijoms atlikti operacijų centre sudaroma tokia tai tokia grupė. Atskirai aprašyti galima būtų tas grupių funkcijas, kurios skirtos pagrindinių operacijų centrui pavestų funkcijų aptarnavimui.

13. Neaišku, kaip galima *organizuoti informaciją ir duomenis* apie valstybės lygio ekstremaliąją situaciją (Nuostatų projekto 13.1 papunktis).

14. Atsižvelgiant į funkcijų turinį ir teisės akto glaustumo tikslu, siūlytina apjungti Nuostatų projekto 13.1 ir 13.2 papunkčius, nes juose iš esmės kalbama apie tą pačią funkciją (skiriasi tik perduodamos informacijos gavėjai).

15. Siūlytina suvienodinti Nuostatų projekto 14.1-14.3 papunkčių dėstymą (neaišku, kodėl Nuostatų projekto 14.1 papunktyje nurodytą funkciją Materialinio techninio aprūpinimo grupė atliktų tik valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nurodymu, o 14.2 ir 14.3 papunkčiuose tokio nurodymo jau nereikalaujama). Manytina, jog valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas atitinkamus nurodymus teiktų operacijų centrui, o ne konkrečiai jo grupei. Paskirstyti pavedimus grupėms yra operacijų centro koordinatoriaus kompetencija. Taip pat manytina, kad Nuostatų projekto 14.1 papunktyje numatoma Materialinio techninio aprūpinimo grupės funkcija apima ir 14.3 papunktyje numatomą funkciją.

16. Nuostatų projekto 15.4 papunktyje minimas *Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Komunikacijos departamento Spaudos ir komunikacijos skyrius*. Atkreiptinas dėmesys, kad tokiu pavadinimu administracijos padalinio Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos struktūroje nėra. Siūlytina Nuostatų projekte apskritai neminėti konkretaus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos administracijos padalinio pavadinimo, siekiant išvengti Nuostatų keitimo ateityje, jeigu būtų keičiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos administracijos struktūra ar konkrečių administracijos padalinių pavadinimai.

17. Nuostatų projekto 15.5 papunktyje po žodžio „renka“ atsisakytina žodžių „ir teikia“, nes šis veiksmas aprašytas paskiau.

18. neaišku, kokį konkrečiai darbą atliks Administravimo grupė, *užtikrindama operacijų centro darbui būtinas įrangos eksploatavimą* (Nuostatų projekto 16.2 papunktis).

19. Neaišku, apie kokias radijo ir telefono ryšių ir elektroninės informacijos sistemas kalbama Nuostatų projekto 17.6 papunktyje – operacijų centro valdomas ar apskritai visas šioms kategorijoms priskirtinas sistemas. Siūlytina papunktį sukonkretinti šiuo aspektu.

20. Kadangi pagal Nuostatų projekto 20.2 papunktį operacijų centras būtų šaukiamas ne tik susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, bet ir ekstremaliojo įvykio atveju, siūlytina atitinkamai tikslinti Nuostatų projekto 21 punkto pirmąją pastraipą.

21. Atkreiptinas dėmesys, kad Nuostatų projekto 21.2 papunktis nedera su 6 punktu, aptariančiu, iš kokių subjektų atstovų būtų sudaromas operacijų centras.

22. Atkreiptinas dėmesys, kad Nuostatų projekto 20 punkte numatoma, jog operacijų centrą sušauktų operacijų centro koordinatorius, tuo tarpu pagal Nuostatų projekto 22 punktą, operacijų centrą jau šauktų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus arba operacijų centro koordinatoriaus nurodymu Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento Operatyvaus valdymo valdybos Situacijų koordinavimo skyriaus pareigūnai. Siūlytina šiuos punktus derinti tarpusavyje. Taip pat siūlytina Nuostatų projekte neminėti konkrečių Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento struktūrinių padalinių pavadinimų.

23. Siūlytina tikslinti Nuostatų projekto 23 punktą, atskleidžiant, ką apima teiginys „*darbo metu*“. Atkreiptinas dėmesys, kad darbo valandos skirtingose organizacijose, kurių atstovai sudarys operacijų centrą, galėtų ir nesutapti.

Taip pat siūlytina sukonkretinti vertinamojo pobūdžio teiginius „*nedelsdami*“, „*kuo greičiau*“, numatant maksimalų galimą laiko tarpą, per kurį operacijų centro narys turėtų atvykti į nurodytą vietą.

24. Siūlytina tikslinti Nuostatų projekto 24 punktą, skliaustuose įrašant žodį „*adresu*“ ir po žodžio „*savo*“ įrašant žodį „*pagrindinio*“.

25. Atsižvelgiant į tai, kad pasikeitus į operacijų centrą deleguoto atstovo duomenims, atstovą delegavusi institucija būtų įpareigota šiuos duomenis patikslinti, siūlytina Nuostatų projekto 25 punkto teiginio: „*Institucijų atstovo (-ų) duomenys (pareigos, vardas, pavardė, mobilusis telefonas, elektroninis paštas) teikiami Departamentui kasmet iki einamųjų metų vasario 1 dienos*“, atsisakyti kaip perteklinio.

26. Siūlytina Nutarimo projektą suderinti su Teisingumo ministerija.

Teisės grupės vyresnysis patarėjas
Prišmantas

Ramutis

Ramutis Prišmantas, tel. +370 706 63792, mob. +370 698 42314, el. p. ramutis.prismantas@lrv.lt